
**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ
(ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ)**

ΜΑΪΟΣ 2024

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>ΑΡΘΡΟ 1 – ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΗΔΕ</i>	<i>3</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 2 – ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ</i>	<i>3</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 3 – ΕΥΘΥΝΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ/ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΩΝ</i>	<i>4</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 4 - ΥΠΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ</i>	<i>5</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 5 – ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΗΔΕ ΤΟΥ ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ</i>	<i>6</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 6 – ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΘΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΗΔΕ ΤΟΥ ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ</i>	<i>6</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 7 – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΗΔΕ ΤΟΥ ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ</i>	<i>7</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 8 – ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΗΔΕ ΤΟΥ ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ</i>	<i>8</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 9 – ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ</i>	<i>9</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 10 – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ</i>	<i>10</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 11 – ΧΡΗΣΗ ΖΩΩΝ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ</i>	<i>10</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 12 – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ</i>	<i>11</i>
<i>ΑΡΘΡΟ 13 – ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ</i>	<i>12</i>

ΑΡΘΡΟ 1
ΠΕΛΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΕΗΔΕ

- 1) Ο παρών Κανονισμός (στο εξής Κανονισμός) συντάχθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4521/2018 (άρθρα 21-27), του ν. 4692/2020 (άρθρο 100), του ν. 4957/2022 (άρθρα 277-282) και του ν. 5035/2023 (άρθρο 15), με στόχο να διασφαλίσει την τήρηση των βασικών αρχών δεοντολογίας και ηθικής κατά την άσκηση της ερευνητικής δραστηριότητας και να αποτελέσει τη βάση συνεργασίας μεταξύ των ερευνητών/τριών του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, της κοινωνίας και των φορέων χρηματοδότησης της ερευνητικής πρότασης.
- 2) Ο Κανονισμός αφορά σε όλες τις ερευνητικές δραστηριότητες που διεξάγονται εντός ή εκτός των χώρων του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ υπό την ευθύνη ή με συμμετοχή των ερευνητών/τριών και των μελών των ερευνητικών τους ομάδων, με ή χωρίς χρηματοδότηση. Οι διατάξεις του Κανονισμού εφαρμόζονται επίσης στις δραστηριότητες παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών, προγραμμάτων κατάρτισης ή άλλων επιστημονικών εφαρμογών ή σε άλλες αναπτυξιακές δραστηριότητες που διεξάγονται παράλληλα με ερευνητικές δραστηριότητες του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.

ΑΡΘΡΟ 2
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗΣ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- 1) Η έρευνα διεξάγεται με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, στην προσωπική αυτονομία, στη βιολογική και πνευματική ακεραιότητα του ανθρώπου, στην πνευματική ιδιοκτησία, στα προσωπικά δεδομένα, στην επιστημονική αλήθεια, στην ακαδημαϊκή ελευθερία, στη ζωή, στη φύση και στο περιβάλλον (φυσικό και πολιτιστικό). Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της έρευνας αποφεύγεται κάθε δυσμενής διάκριση, κατά την έννοια της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας, με κριτήρια την εθνικότητα, τη φυλή, το χρώμα, την εθνική ή εθνοτική καταγωγή, τις γενεαλογικές καταβολές, τη γλώσσα, την ταυτότητα ή τα χαρακτηριστικά φύλου, τη θρησκεία, την ιδιωτική ζωή, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τυχόν αναπηρία ή χρόνια πάθηση, και την οικογενειακή, οικονομική, και κοινωνική κατάσταση.
- 2) Οι ερευνητές/ερευνήτριες απολαμβάνουν τη νομοθετικά κατοχυρωμένη ελευθερία στο πλαίσιο λειτουργίας του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ (υπ' αριθμ. 919/131869/20.10.2014 (ΦΕΚ Β'2889/27.10.2014) κοινή

απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων «*Οργανισμός του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού-ΔΗΜΗΤΡΑ - (ΕΛ.Γ.Ο.-ΔΗΜΗΤΡΑ) - Ν.Π.Ι.Δ.*», Περί οργανογράμματος ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ).

ΑΡΘΡΟ 3

ΕΥΘΥΝΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ/ΕΡΕΥΝΗΤΡΙΩΝ

- 1) Οι ερευνητές/ερευνήτριες και τα μέλη της ερευνητικής ομάδας οφείλουν να τηρούν τις βασικές αρχές ηθικής δεοντολογίας, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (Άρθρο 2, παρ. 1).
- 2) Οι ερευνητές/ερευνήτριες και τα μέλη της ερευνητικής ομάδας είναι προσωπικά υπεύθυνοι/υπεύθυνες για πράξεις ή παραλείψεις που σχετίζονται με την τήρηση του Κανονισμού, της ισχύουσας εθνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς νομοθεσίας, και των διεθνών διακηρύξεων για τη διεξαγωγή της έρευνάς τους.
- 3) Οι ερευνητές/τριες έχουν υποχρέωση αμοιβαίου σεβασμού και δικαίωμα ίσης μεταχείρισης. Όλα τα μέλη της ερευνητικής και επιστημονικής κοινότητας του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ απολαμβάνουν του δικαιώματος στην ίση μεταχείριση, αλλά και υποχρεούνται να σέβονται το αντίστοιχο δικαίωμα των υπολοίπων μελών της ερευνητικής και επιστημονικής κοινότητας, χωρίς καμία μορφή άμεσης ή έμμεσης διάκρισης.
- 4) Η ατομική συμβολή κάθε ερευνητή/ερευνήτριας σε συλλογικές ερευνητικές προσπάθειες αναγνωρίζεται και αποτυπώνεται με ακρίβεια, είτε σε επιστημονικές δημοσιεύσεις είτε σε οποιαδήποτε δημόσια παρουσίαση του ερευνητικού έργου. Η σχετική ευθύνη βαρύνει όλα τα μέλη της ερευνητικής ομάδας και ιδίως τους επικεφαλής του ερευνητικού έργου.
- 5) Όταν οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στην έρευνα είναι ανήλικοι/ανήλικες, ευάλωτα άτομα, ή άτομα που αδυνατούν να δώσουν εγγράφως τη συγκατάθεσή τους ή ανήκουν σε άλλες ευαίσθητες ομάδες πληθυσμού, οι ερευνητές/ερευνήτριες μεριμνούν για την προστασία τους.
- 6) Οι ερευνητές/ερευνήτριες οφείλουν να απέχουν από διαδικασίες ή αποφάσεις στις οποίες ανακύπτει θέμα σύγκρουσης συμφερόντων.
- 7) Οι ερευνητές/ερευνήτριες οφείλουν να εφαρμόζουν όλους τους αναγνωρισμένους στο οικείο επιστημονικό πεδίο κανόνες ασφαλείας (κανόνες για προστασία ανθρώπων, ζώων, περιβάλλοντος κ.λπ.). Οι επιστημονικά υπεύθυνοι/υπεύθυνες οφείλουν να ενημερώνουν με πληρότητα και ειλικρίνεια τους συμμετέχοντες στα ερευνητικά έργα και να κάνουν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για τη λήψη όλων των

αναγκαίων και επιβαλλόμενων επιστημονικών μέτρων για την προστασία της υγείας των εργαζομένων που συμμετέχουν στα έργα από ατυχήματα και τυχόν παρενέργειες που μπορεί να προκύψουν από τις ιδιαίτερες συνθήκες της έρευνας.

- 8) Οι ερευνητές/ερευνήτριες οφείλουν να γνωστοποιούν τις πηγές χρηματοδότησης της ερευνητικής τους εργασίας. Κατά τη σύναψη μίας συμφωνίας χρηματοδότησης οφείλουν να ελέγχουν τους όρους, ώστε να εξασφαλίζονται τα δικαιώματα και οι ελευθερίες τους και δεν πρέπει να δέχονται όρους που διακυβεύουν την ανεξαρτησία τους και το κύρος και τα συμφέροντα του Οργανισμού.

ΑΡΘΡΟ 4 - ΥΠΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

- 1) Η αίτηση προς την ΕΗΔΕ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ για έγκριση του ερευνητικού έργου σε θέματα ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας πρέπει να περιλαμβάνει: α) το αρχείο «Αίτηση και ερωτηματολόγιο για έγκριση ερευνητικού έργου από την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (ΕΗΔΕ) του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ» η οποία είναι διαθέσιμη στη σχετική σελίδα της ΕΗΔΕ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, β) τυχόν επιπλέον έντυπα (μεταξύ άλλων, βλ. παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου) που απαιτούνται κατά περίπτωση σχετικά με την καταλληλότητα και συμβατότητα του ερευνητικού έργου με την ισχύουσα νομοθεσία.
- 2) Τα ανωτέρω υποβάλλονται από τον επιστημονικά υπεύθυνο/υπεύθυνη ηλεκτρονικά στην ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΗΔΕ του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ (eide@elgo.gr) με την υποχρέωσή του/της να διατηρεί ηλεκτρονικό και φυσικό αρχείο.
- 3) Τα χρηματοδοτούμενα ερευνητικά έργα που, κατά δήλωση του/της επιστημονικά υπεύθυνου/υπεύθυνης, περιλαμβάνουν έρευνα στον άνθρωπο, σε υλικό που προέρχεται από άνθρωπο (όπως γενετικό υλικό, κύτταρα, ιστοί και προσωπικά δεδομένα), σε ζώα, στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, υποβάλλονται υποχρεωτικά για έγκριση στην ΕΗΔΕ και το έργο δεν μπορεί να αρχίσει να υλοποιείται στον ερευνητικό φορέα, αν δεν λάβει προηγουμένως τη σχετική έγκριση.
- 4) Εκτός από τα ερευνητικά έργα της προηγούμενης παραγράφου, η ΕΗΔΕ μπορεί να εξετάσει, ύστερα από αίτηση ενδιαφερόμενου προσώπου ή καταγγελία, επιπλέον περιπτώσεις ερευνητικής δραστηριότητας καθώς επίσης και να γνωμοδοτήσει για θέματα ηθικής και δεοντολογίας που αφορούν άρθρο προς δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό ή υπό εκπόνηση διπλωματική εργασία ή διδακτορική διατριβή.
- 5) Οι αποφάσεις της ΕΗΔΕ είναι δεσμευτικές για τον ερευνητικό φορέα.

- 6) Εάν η νομοθεσία προβλέπει έγκριση ή αδειοδότηση ενός ερευνητικού έργου από άλλη αρμόδια δημόσια υπηρεσία, διοικητικό όργανο ή ανεξάρτητη διοικητική αρχή, η σχετική απόφαση της ΕΗΔΕ δεν υποκαθιστά την εν λόγω έγκριση ή αδειοδότηση. Η ΕΗΔΕ δε φέρει καμία ευθύνη για τη μη λήψη από πλευράς ερευνητών/ερευνητριών των απαιτούμενων αδειών. Οι ερευνητικές προτάσεις που υποβάλλονται στην ΕΗΔΕ θα πρέπει να έχουν ήδη εξασφαλίσει τις απαραίτητες αδειοδοτήσεις. Αν, ωστόσο, η πρόταση υποβληθεί πρώτα στην ΕΗΔΕ, η ΕΗΔΕ κρίνει επί της ουσίας χωρίς να απαιτεί την προηγούμενη έγκριση του αρμόδιου διοικητικού θεσμού.

ΑΡΘΡΟ 5 – ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΗΔΕ ΤΟΥ ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

- 1) Για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του ν. 4521/2018 (άρθρα 21-27), του ν. 4692/2020 (άρθρο 100), του ν. 4957/2022 (άρθρα 277-282), του ν. 5035/2023 (άρθρο 15), και την εξασφάλιση της εφαρμογής των παραδεδεγμένων θεμελιωδών αρχών ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, συστήνεται και λειτουργεί στον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ η Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας της Έρευνας (ΕΗΔΕ).
- 2) Σκοπός της ΕΗΔΕ είναι να παρέχει σε ηθικό και δεοντολογικό επίπεδο εγγύηση αξιοπιστίας των ερευνητικών έργων που διεξάγονται στον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ όπως ορίζονται στο Άρθρο 2 παρ. 1 Η Επιτροπή εξετάζει, επίσης, την τήρηση των γενικά παραδεδεγμένων αρχών της ακεραιότητας της έρευνας και των κριτηρίων της ορθής επιστημονικής πρακτικής, όπως αυτά περιλαμβάνονται στον παρόντα Κανονισμό.

ΑΡΘΡΟ 6 – ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΘΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΕΗΔΕ ΤΟΥ ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

- 1) Η ΕΗΔΕ αποτελείται από πέντε (5) τακτικά μέλη και πέντε (5) αναπληρωματικά μέλη. Δύο (2) τουλάχιστον από τα μέλη πρέπει να μην ανήκουν στο προσωπικό του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ. Ο αριθμός των μελών της ΕΗΔΕ καθορίζεται με απόφαση της Επιτροπής Αγροτικής Έρευνας.
- 2) Η ΕΗΔΕ είναι διεπιστημονική. Τα γνωστικά αντικείμενα των μελών πρέπει να εξασφαλίζουν, κατά το μέτρο του δυνατού, την εκπροσώπηση των γνωστικών αντικειμένων του Οργανισμού. Ένα (1) τουλάχιστον μέλος πρέπει να έχει ειδικευση στην ηθική/βιοηθική.
- 3) Η διάρκεια της θητείας των μελών της ΕΗΔΕ είναι τριετής και μπορεί να ανανεωθεί μία (1) μόνο φορά. Αν κάποιο μέλος της ΕΗΔΕ

- παραιτηθεί ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο παύσει η θητεία του, αντικαθίσταται για το υπόλοιπο της θητείας του από αναπληρωματικό μέλος. Σε αυτή την περίπτωση ορίζεται από την Επιτροπή Αγροτικής Έρευνας του Οργανισμού νέο αναπληρωματικό μέλος.
- 4) Τα μέλη της ΕΗΔΕ επιλέγονται ως εξής:
- α) Η Επιτροπή Αγροτικής Έρευνας καταρτίζει και δημοσιεύει στον διαδικτυακό τόπο του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την πλήρωση των θέσεων το αργότερο τρεις (3) μήνες πριν από τη λήξη της θητείας κάθε μέλους. Στην πρόσκληση εξειδικεύονται τα προσόντα που πρέπει να έχουν τα μέλη της ΕΗΔΕ, ανάλογα με τα επιστημονικά πεδία του Οργανισμού. Οι υποψηφιότητες και τα απαραίτητα δικαιολογητικά υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους ηλεκτρονικά (σε ηλεκτρονική διεύθυνση που καθορίζεται βάσει της εκάστοτε πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος).
  - β) Η Επιτροπή Αγροτικής Έρευνας του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ αξιολογεί τις υποψηφιότητες και αποφασίζει για τη σύνθεση της ΕΗΔΕ.
  - γ) Η ΕΗΔΕ συγκροτείται με απόφαση του/της Προέδρου της Επιτροπής Αγροτικής Έρευνας, με την οποία ορίζεται ο/η Πρόεδρος και ο/η Αντιπρόεδρος.
- 5) Η ιδιότητα του μέλους της ΕΗΔΕ είναι ασυμβίβαστη με τις ιδιότητες του/της Προέδρου και μέλους της Επιτροπής Αγροτικής Έρευνας του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και των Επιστημονικών Συμβουλίων των Ινστιτούτων της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Έρευνας του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.
- 6) Μέλος της ΕΗΔΕ έχει κώλυμα συμμετοχής στη συνεδρίαση σε κάθε περίπτωση κατά την οποία μπορεί να προκύψει σύγκρουση συμφερόντων. Σύγκρουση συμφερόντων προκύπτει όταν μέλος της ΕΗΔΕ έχει συμφέρον, το οποίο μπορεί να επηρεάσει ή φαίνεται να επηρεάζει την αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση των καθηκόντων του. Ως τέτοιο νοείται οποιοδήποτε πιθανό πλεονέκτημα υπέρ του ίδιου ή συζύγου ή συγγενούς πρώτου βαθμού. Σε περίπτωση δήλωσης τέτοιου κωλύματος αναφορικά με συγκεκριμένη υπό αξιολόγηση πρόταση, το μέλος που δηλώνει το κώλυμα αντικαθίσταται από το αναπληρωματικό του.

ΑΡΘΡΟ 7 – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΗΔΕ ΤΟΥ ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

- 1) Αρμοδιότητα της ΕΗΔΕ είναι να διαπιστώνει ότι ένα συγκεκριμένο ερευνητικό έργο που πρόκειται να εκπονηθεί στον Οργανισμό δεν αντιβαίνει τον παρόντα Κανονισμό. Η ΕΗΔΕ εξετάζει την ερευνητική πρόταση ως προς τα θέματα ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας, και:

- α) την εγκρίνει, ή
β) προβαίνει σε ειδικά αιτιολογημένες συστάσεις και εισηγήσεις για την αναθεώρησή της μέχρι την καθολική συμμόρφωση, εφόσον προκύπτουν ηθικά και δεοντολογικά κωλύματα.
- Η ΕΗΔΕ μπορεί, όποτε κρίνει σκόπιμο, να ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες ή διευκρινίσεις από τον/την επιστημονικά υπεύθυνο/υπεύθυνη του ερευνητικού έργου.
- 2) Η ΕΗΔΕ ενημερώνει και ευαισθητοποιεί το ερευνητικό και λοιπό προσωπικό του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και της συνεργαζόμενης με αυτό επιστημονικής κοινότητας για θέματα ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας. Για τον σκοπό αυτό αναλαμβάνει την οργάνωση ημερίδων, εκδηλώσεων και ομιλιών.
  - 3) Η ΕΗΔΕ γνωμοδοτεί μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες από την πρωτοκόλληση της αίτησης. Αν, μέσα στην προθεσμία αυτή, η ΕΗΔΕ δεν εκδώσει απόφαση, η αίτηση θεωρείται εγκεκριμένη.
  - 4) Σε περίπτωση καταγγελίας, η ΕΗΔΕ αποφασίζει το αργότερο μέσα σε δεκαπέντε(15) εργάσιμες ημέρες από την υποβολή της καταγγελίας. Αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν εκδοθεί απόφαση, η καταγγελία θεωρείται ότι έχει απορριφθεί.
  - 5) Κάθε ενδιαφερόμενος/η μπορεί να καταθέσει, ενώπιον της ΕΗΔΕ αίτηση θεραπείας μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την έκδοση της απόφασης κατά των συστάσεων της Επιτροπής υποβάλλοντας νέα στοιχεία. Για την εξέταση της αίτησης θεραπείας η ΕΗΔΕ μπορεί να ζητήσει τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής, η οποία οφείλει να τη διατυπώσει μέσα σε δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες. Αν η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής δεν διατυπώσει γνώμη μέσα στην ανωτέρω προθεσμία, η ΕΗΔΕ προχωρεί στην εξέταση της αίτησης θεραπείας χωρίς τη γνώμη της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής και Τεχνοηθικής.

ΑΡΘΡΟ 8 – ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΗΔΕ ΤΟΥ ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ

- 1) Η ΕΗΔΕ συνεδριάζει τακτικά μία (1) φορά κάθε μήνα και εκτάκτως, όποτε ζητηθεί από τον/την Πρόεδρό της ή τον/την Πρόεδρο της Επιτροπής Αγροτικής Έρευνας.
- 2) Ο/Η Πρόεδρος της ΕΗΔΕ έχει την ευθύνη για την εύρυθμη λειτουργία της Επιτροπής, συγκαλεί και διευθύνει τις συνεδριάσεις της.
- 3) Οι συνεδριάσεις της ΕΗΔΕ μπορεί να γίνονται εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα.
- 4) Η ΕΗΔΕ βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τρία (3) τουλάχιστον μέλη της, συμπεριλαμβανομένου του/της Προέδρου ή

- του/της Αντιπροέδρου της, και ενός από τα μέλη της που δεν ανήκουν στον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, και αποφασίζει με πλειοψηφία των παρόντων/παρουσών. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του/της Προέδρου. Η ψηφοφορία είναι φανερή.
- 5) Ο/Η Πρόεδρος της ΕΗΔΕ ορίζει εισηγητή για κάθε αίτηση που υποβάλλεται, κατά προτίμηση το μέλος της ΕΗΔΕ ανάλογα με το επιστημονικό αντικείμενο του ερευνητικού έργου.
  - 6) Σε περίπτωση κωλύματος συμμετοχής τακτικού μέλους της Επιτροπής, δύναται να ειδοποιείται από τη Γραμματεία το αναπληρωματικό του μέλος.
  - 7) Προς διευκόλυνση του έργου της, η ΕΗΔΕ μπορεί να συνεργάζεται με την Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής και Τεχνοηθικής και κάθε άλλη αρμόδια αρχή για θέματα σχετικά με τις αρμοδιότητές της.
  - 8) Τα μέλη της ΕΗΔΕ, οι εισηγητές/εισηγήτριες και κάθε εμπλεκόμενο μέλος που ασκεί υποστηρικτικό έργο έχουν υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας για τις υπό γνωμάτευση ερευνητικά έργα.
  - 9) Τα μέλη της ΕΗΔΕ δεν δικαιούνται αμοιβή ή άλλη αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις της.

ΑΡΘΡΟ 9 – ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

- 1) Η έρευνα με αντικείμενο τον άνθρωπο πρέπει να διενεργείται με απόλυτο σεβασμό στην ανθρώπινη αξία. Οι ερευνητές/ερευνήτριες δεσμεύονται από τις γενικά αναγνωρισμένες αρχές προστασίας της ανθρώπινης αξίας, της αυτονομίας και της ισότητας των συμμετεχόντων, της προστασίας της δημόσιας υγείας, της προστασίας του παιδιού, και των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων.
- 2) Τα ερευνητικά έργα θα πρέπει να έχουν σχεδιαστεί και να διεξάγονται κατά τρόπο ώστε οι κίνδυνοι για τα άτομα που συμμετέχουν στις μελέτες να είναι οι ελάχιστοι δυνατοί. Η ερευνητική διαδικασία δε θα πρέπει να επιβαρύνει δυσανάλογα τους συμμετέχοντες. Οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι για τα άτομα που συμμετέχουν θα πρέπει να αντισταθμίζονται από τα πιθανά για τους ίδιους οφέλη ή/και από τη σπουδαιότητα της γνώσης που αναμένεται να αποκτηθεί, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.
- 3) Καμία έρευνα σε άνθρωπο δεν μπορεί να διεξαχθεί χωρίς προηγούμενη διεξοδική, πλήρη και σαφή ενημέρωσή του για το ερευνητικό έργο και τους πιθανούς κινδύνους.
- 4) Τα συμμετέχοντα άτομα θα πρέπει να συναινέσουν με χρήση ηλεκτρονικών ή έντυπων μέσων. Η έγγραφη συγκατάθεση

τεκμηριώνεται με υπογραφή σχετικής δήλωσης των ατόμων που συμμετέχουν στο ερευνητικό έργο. Όσα από τα συμμετέχοντα άτομα, εκ του νόμου δεν είναι ικανά για δικαιοπραξία, επιτρέπεται να συμμετάσχουν μετά από έγγραφη συγκατάθεση των νόμιμων αντιπροσώπων τους.

- 5) Η συμμετοχή σε ερευνητικό έργο θα πρέπει να είναι ελεύθερη και εθελοντική, και όχι αποτέλεσμα εξαναγκασμού. Επίσης, κάθε άτομο που συμμετέχει σε ερευνητικό έργο θα πρέπει να μπορεί ελεύθερα να ανακαλεί τη συμμετοχή του σε αυτό, χωρίς αυτό να συνεπάγεται δυσμενείς συνέπειες για το άτομο.
- 6) Δεν επιτρέπεται, κατά την έρευνα ή με πρόσχημα αυτήν, η οικονομική ή άλλη εκμετάλλευση ή η προσβολή της προσωπικότητας των προσώπων που υπόκεινται σε αυτήν.
- 7) Σε μελέτες στις οποίες συμμετέχουν άτομα από ευαίσθητες ομάδες (π.χ. παιδιά, έγκυες κ.λπ.), λαμβάνονται μέτρα, ώστε να διασφαλίζονται τα δικαιώματα αυτών των ατόμων.

ΑΡΘΡΟ 10 – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Οι ερευνητές/ερευνήτριες υποχρεούνται να διασφαλίζουν πλήρως την προστασία των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων κατά τις διαδικασίες της επιλογής τους, της λήψης ενημερωμένης συγκατάθεσης, της συλλογής και ανάλυσης δεδομένων, καθώς και κατά τη διαδικασία δημοσιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Οι ερευνητές/ερευνήτριες απαιτείται να εκτιμήσουν κατά τον σχεδιασμό του ερευνητικού πρωτοκόλλου, τον βαθμό στον οποίο η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων μπορεί να βλάψει την ιδιωτική, οικογενειακή και κοινωνική ζωή των συμμετεχόντων. Οι ερευνητές/ερευνήτριες υποχρεούνται να ακολουθήσουν σχεδιασμό σύμφωνα με τον οποίο θα διατηρηθούν εμπιστευτικά τα δεδομένα των συμμετεχόντων (π.χ. κωδικοποίηση, ασφαλής αποθήκευση των δεδομένων, έλεγχος των προσώπων που έχουν πρόσβαση στα δεδομένα, αφαίρεση στοιχείων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για αναγνώριση των συμμετεχόντων κατά την ανάλυση ή δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης). Σε κάθε περίπτωση, η συλλογή και περαιτέρω επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων διέπεται από τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (GDPR 679/2016).

ΑΡΘΡΟ 11 – ΧΡΗΣΗ ΖΩΩΝ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ

Η έρευνα με τη χρήση ζώων διενεργείται σύμφωνα με την Οδηγία 2010/63/ΕΕ «περί προστασίας των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς» και το Προεδρικό Διάταγμα 56/2013, το οποίο αποτελεί προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην ως άνω Οδηγία. Στις περιπτώσεις αυτές, οι διαδικασίες αδειοδότησης των ερευνητικών πρωτοκόλλων αφορούν τόσο στα ζώα εργαστηρίου (μύες, επίμυες κ.ά.), στα αγροτικά και άλλα ζώα που αναφέρονται στο Άρθρο 1 της Οδηγίας, και περιλαμβάνουν παράλληλες με την ΕΗΔΕ αρμοδιότητες άλλων Αρχών, Υπηρεσιών και Οργάνων (Κτηνιατρικές Αρχές, Εθνική Επιτροπή για την προστασία των ζώων που χρησιμοποιούνται για επιστημονικούς σκοπούς κ.ά.). Κατά το σχεδιασμό και την εκτέλεση ερευνητικών πρωτοκόλλων με ζώα θα πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή των 3R, δηλαδή της «Αντικατάστασης» των ζώων (Replacement), της «Μείωσης» του αριθμού τους (Reduction) και της «Βελτιστοποίησης» των πειραματικών επεμβάσεων (Refinement). Σύμφωνα με την αρχή της «Αντικατάστασης» θα πρέπει να επιδιώκεται η αντικατάσταση χρήσης ζώων με *in vitro* πειραματισμό (π.χ. κυτταρικές σειρές ή ιστοκαλλιέργειες) ή με άλλους κατώτερους οργανισμούς, που έχουν λιγότερο ανεπτυγμένο το νευρικό σύστημα και βιώνουν λιγότερο τον πόνο, όπως φυτά, μικροοργανισμοί και μετάζωα. Η αρχή της «Μείωσης» αποσκοπεί στη χρήση του ελάχιστου απαιτούμενου αριθμού ζώων που θα εξασφαλίσει αξιόπιστα αποτελέσματα. Η «Βελτιστοποίηση» των πειραματικών επεμβάσεων αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση της ταλαιπωρίας. Κατά τον σχεδιασμό και τη διενέργεια ενός πειράματος θα πρέπει να εφαρμόζονται οι ορθές ζωοτεχνικές πρακτικές και η ορθή κτηνιατρική μέριμνα για το είδος των ζώων που χρησιμοποιείται.

ΑΡΘΡΟ 12 – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

- 1) Οι ερευνητές/ερευνήτριες πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για την ασφάλεια του περιβάλλοντος και του προσωπικού. Οι ερευνητές/ερευνήτριες και τα μέλη της ερευνητικής ομάδας πρέπει να εφαρμόζουν όλους τους αναγνωρισμένους στο οικείο επιστημονικό πεδίο κανόνες ασφαλείας, καθώς και όσους ορίζονται από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και την ΕΗΔΕ (κανόνες για την προστασία των ανθρώπων και της φύσης από ραδιενεργά υλικά ή επικίνδυνες ουσίες, π.χ. τοξικές, καρκινογόνες, αλλεργιογόνες κ.λπ.). Σε περίπτωση χρήσης ιοντιζουσών ή μη ιοντιζουσών ακτινοβολιών πρέπει να λαμβάνονται τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας τόσο για τους εμπλεκόμενους ερευνητές/ερευνήτριες όσο και για τον γενικό πληθυσμό. Ιδιαίτερα οι ερευνητές/ερευνήτριες οφείλουν να μεριμνούν για τις ορθές ερευνητικές πρακτικές που

αφορούν σε παθογόνους παράγοντες όπως ιοί, μικρόβια παθογόνα και βιολογικές ουσίες που μπορεί να βλάψουν το νερό, το έδαφος ή/και τον άνθρωπο.

- 2) Κάθε μονάδα του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ είναι υπεύθυνη για την ασφαλή διακίνηση, συλλογή μετά τη χρήση, εξουδετέρωση και ασφαλή διάθεση χημικών ή ραδιενεργών ουσιών, οι οποίες χρησιμοποιούνται σε χημικά, βιολογικά ή γενετικά πειράματα. Εφόσον απαιτείται πρέπει να λαμβάνεται ειδική άδεια της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Τα υλικά αυτά πρέπει να φυλάσσονται σε ασφαλείς συσκευασίες έως την πλήρη εξουδετέρωση ή απομάκρυνσή τους από την ερευνητική μονάδα. Επίσης πρέπει να τηρούνται οι απαιτούμενες διαδικασίες για την προστασία των εμπλεκόμενων ερευνητών και του γενικού πληθυσμού κατά τη διαχείριση των αποβλήτων. Ειδική μέριμνα επίσης πρέπει να λαμβάνεται για το βιολογικό υλικό, συντηρημένο σε φορμόλη ή άλλο συντηρητικό υλικό, το οποίο μετά τη χρήση του πρέπει να αποτεφρώνεται σε ειδικούς κλιβάνους. Αν η μονάδα δεν διαθέτει την ανάλογη υποδομή, το υλικό αυτό πρέπει να παραδίδεται σε μονάδες που την διαθέτουν, π.χ. κλιβάνους νοσοκομείων.

ΑΡΘΡΟ 13 – ΕΡΕΥΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- 1) Κάθε ερευνητική δραστηριότητα πρέπει να διεξάγεται με γνώμονα τον σεβασμό του φυσικού περιβάλλοντος και τη διατήρηση της υπάρχουσας βιοποικιλότητας σύμφωνα με την κείμενη διεθνή και εθνική νομοθεσία.
- 2) Ιδιαίτερος στην περίπτωση έρευνας που περιλαμβάνει τη δημιουργία ή/και ερευνητική χρήση γενετικά (ή με καθιονδήποτε τρόπο βιοτεχνολογικά) τροποποιημένων ζώων οργανισμών πρέπει να λαμβάνονται μέτρα αποφυγής της διαφυγής, και εν γένει ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και μέτρα ελαχιστοποίησης των κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις διεθνείς συμβάσεις.
- 3) Η έρευνα που αφορά σε απειλούμενη πανίδα ή/και χλωρίδα καθώς και σε προστατευόμενες περιοχές θα πρέπει να διεξάγεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία καθώς και τις διεθνείς συμβάσεις. Ειδικότερα, απαγορεύονται οι πειραματισμοί στους οποίους χρησιμοποιούνται είδη ζώων της άγριας πανίδας που απειλούνται με εξαφάνιση, εκτός αν η έρευνα έχει ως αντικείμενο την προστασία και διατήρηση των ζώων αυτών.
- 4) Καμία έρευνα δεν δικαιολογεί προσβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς.